

Sygn. akt I UK 326/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania B. F. i M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Tarnowie
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej B. F. i M. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 1107/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację B. F. (dalej jako płatnik składek) i M. K. (dalej jako wnioskodawca) od wyroku z dnia 29 maja 2014 r., którym Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił ich odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Tarnowie z dnia 16 kwietnia 2013 r., stwierdzającej, że wnioskodawca - jako pracownik u płatnika składek - nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 2 listopada 2012 r.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca i płatnik składek zarzucili naruszenie prawa materialnego, tj. art. 83 § 1 k.c. i art. 22 § 1 k.p. - polegające na ich błędnej wykładni i przyjęciu, że: 1) dochody uzyskiwane przez płatnika składek nie pozwalały na zatrudnienie wnioskodawcy na danym stanowisku z uposażeniem w

kwocie 2.100 zł, podczas gdy z analizy zeznań podatkowych wynika, że płatnik mógł sobie na takie zatrudnienie pozwolić, tym bardziej że chciał w ten sposób rozwinąć działalność i pomnożyć dochody; 2) zbyt późne zgłoszenie oraz wyrejestrowanie wnioskodawcy z ubezpieczeń społecznych jest argumentem przemawiającym za pozornością umowy, natomiast są to okoliczności pozbawione znaczenia dla takiej oceny.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wnieśli o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o orzeczenie co do istoty poprzez zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie w całości odwołań.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do pytania, „czy okoliczności, że: pracodawca zgłasza swego pracownika do ubezpieczeń społecznych już kilka dni po tym, jak doznał on zawału serca, brak było zaświadczenia stwierdzającego jego zdolność do pracy jako pracownika wedle stanu na dzień zawarcia umowy, pracownik i pracodawca mają ten sam adres, w tym samym miejscu prowadzą wcześniej działalność gospodarczą oraz ze sobą współpracują - czy te wszystkie fakty pozwalają uznać, że w świetle art. 83 § 1 k.c., mającego tu zastosowanie z mocy art. 300 k.p., osoby w realiach takiego stanu faktycznego łączyła pozorna umowa o pracę”. Skarżący wskazał na brak orzecznictwa Sądu Najwyższego, które wyjaśniałoby, „czy fakty, które zostały scharakteryzowane wyżej, mogą świadczyć o pozorności”, co stanowi o potrzebie „dokonania poprawnej wykładni przepisów art. 83 § 1 k.c. i art. 22 § 1 k.p.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie

występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżący nie zdołali wykazać tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pozorność czynności prawnej jest okolicznością faktyczną i jako taka podlega ustaleniu przez sądy merytoryczne. Oznacza to, że w ramach podstawy

kasacyjnej przewidzianej w art. 389³ § 1 pkt 1 k.p.c. ustalenie to nie podlega kontroli kasacyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 405/13, LEX nr 1480316 i szeroko przywołane w nim orzecznictwo). Z powołaniem się na podstawę naruszenia prawa materialnego strona może co prawda kwestionować prawidłowość zastosowania art. 83 k.c. w ustalonych przez sąd okolicznościach faktycznych i kwalifikację tych okoliczności w kategoriach pozorności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 399/13, LEX nr 1477453), jednak skarżący pomijają, że podstawę zaskarżonego wyroku stanowiły nie tylko okoliczności przez nich wskazane, ale stanowiło ją również przyjęte przez Sąd odwoławczy za Sądem pierwszej instancji ustalenie, iż „strony nie miały zamiaru wywołać skutków prawnych wynikających z treści [zawartej] umowy, a zatem nawiązać stosunku pracy spełniającego wymogi z art. 22 k.p. i realizować go zgodnie z celem”. Zamiar wywołania skutków prawnych lub brak takiego zamiaru niewątpliwie należą do okoliczności faktycznych, których skarżący nie kwestionują i którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W tej sytuacji nie wiadomo, jakie znaczenie dla wyniku sprawy mogłaby mieć sformułowana przez skarżących wątpliwość.

Już tylko z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.